

Oponentský posudek praktické bakalářské práce Patricie Ševčíkové, DiS.

Fakulta restaurování Univerzity Pardubice,

Ateliér restaurování a konzervace nástěnné malby a sgrafita.

Bakalářská práce na téma:

- A) Restaurování části nástěnných maleb v kapli sv. Barbory na Státním hradě Grabštejn.
- B) Restaurátorský zásah na sejmuté části figurální malby ze zaniklého kostela v Doupově.

Rozsah: 15 stran textu, 27 stran textových příloh, 54 fotografií v obrazové příloze.

První část praktické bakalářské práce Patricie Ševčíkové se týkala kompletního restaurování vybraného úseku malované výzdoby v kapli sv. Barbory na Státním hradě Grabštejn. Restaurování tohoto úseku studentka prováděla v souvislosti s probíhajícím komplexním restaurováním maleb v kapli. V restaurátorské zprávě studentka uvádí základní evidenční údaje o památce, popis objektu a jeho historii, popis výzdoby kaple a ikonografický popis části maleb, které restaurovala.

V rámci provedeného nedestruktivního a destruktivního restaurátorského průzkumu, se studentka soustředovala především na zjištění výstavby malby, t. j. složení omítkových vrstev, identifikaci použitých pigmentů a pojítek, identifikaci restaurátorských zásahů provedených v minulosti, zanesení povrchu malby povrchovými nečistotami, mechanická poškození, dále pak na nalezení optimální směsi rozpouštědel pro odstranění nebo alespoň maximálně možnou eliminaci masivní fixáže, kterou byla malba opatřena v 90tých letech 20. stol. Průzkum *in situ* byl doplňován technologickými analýzami prováděnými v laboratoři. Další část průzkumu byla věnována klasifikaci a kvantifikaci přítomných vodorozpustných solí. Průzkum studentka prováděla na vymezeném úseku samostatně, výsledky konzultovala s restaurátory pracujícími na okolních úsecích výzdoby kaple.

Na základě výstupů z průzkumu přistoupila studentka k vlastnímu restaurování, které v první řadě představovalo odstraňování silné vrstvy fixáže pocházející z předešlého restaurování a sejmutí vrstev nevhodných přemaleb. Jak je možné sledovat v restaurátorské zprávě, snímání fixáže představovalo značně náročný úkol. Následovalo odsolování, odstranění nevyhovujících tmelů, strukturní zpevnění omítek v místech defektů a tmelení. Technologie práce odpovídala výsledkům zkoušek provedených v rámci průzkumu. Retuš byla koncipována v rámci konzultací se zástupcem NPÚ ú. o. p. Liberec a prováděna pouze zcelující. Nepatrná výhrada by se zde snad mohla týkat zvolené varianty přechodu retuše ve spodní části postavy sv. Jakuba (konkrétně nohou) do plochy barevně pojednaného velkého tmelu. Retuše v obdobně problematické části malby figury apoštola působí mnohem příznivěji. Zcela chybějící partie v malbě rekonstruovány nebyly.

Oponent se s výsledkem restaurování seznámil přímo na místě. Práce je provedena pečlivě, partie, které studentka zpracovávala, se bez problémů zapojují do celkové koncepce zvolené v rámci komplexního restaurování maleb v kapli.

Druhá část bakalářské práce spočívala v restaurátorském zásahu na sejmutém fragmentu figurální malby Josefa Kramolína ze zaniklého kostela v Doupově. V úvodu restaurátorské zprávy studentka opět uvádí základní evidenční údaje o památce, základní historická data vztahující se k objektu, základní životopisná data Josefa Kramolína a popis resturovaného díla včetně jeho stavu. Zamýšlený cíl práce a tudíž i stanovená koncepce, bohužel, v úvodu restaurátorské práce chybí. Vzhledem k poměrně složité problematice tohoto úkolu a značné variabilitě možných řešení, by však bylo nastínění a zdůvodnění koncepčního řešení jistě namístě. Směr, kam se vlastní restaurátorský zákrok bude ubírat, lze vysledovat až v průběhu práce.

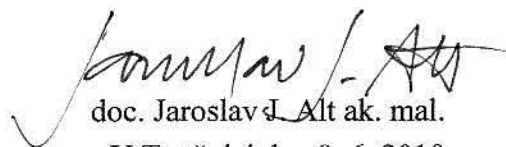
V rámci průzkumu studentka nejprve zjišťovala možné varianty postupů, pomocí nichž by bylo možné odstranit z hlediska užití technologie problematický gázový přelep malby, který sloužil jako pomocný nástroj při snímání malby ze stěny kostela před jeho demolicí, cca před 50 lety. Při průzkumu byly odebrány vzorky pro laboratorní analýzy, při kterých byla zjišťována stratigrafie barevné vrstvy, struktura podkladových a omítkových vrstev, identifikovány pigmenty a pojítka, současně i materiálová struktura přelevu.

Výsledky průzkumu posloužily jako podklad pro stanovení technologie dílčích úkonů restaurátorského zákroku, tzn. osazení omítky s malbou na přenosnou podložku, odstranění přelevu, čištění a vytmelení defektů. Charakter retuše studentka v restaurátorské zprávě nespecifikuje, ale při prohlídce malby je zřejmé, že jde o retuš imitativní. Chybějící místa byla rekonstruována. Práce je provedena pečlivě, čistě, nabízí se však otázka související s již výše zmíněnou absencí jasně koncipovaného záměru, zda je jedinou možností řešení prezentace fragmentu nástěnné malby právě forma blízká se principům prezentace závěsného obrazu. Samozřejmě, že tato varianta je možná, navíc poměrně často aplikovaná, škoda však je, že této problematice není v práci věnován odpovídající prostor.

Restaurátorská zpráva je, až na výše uvedené drobnější výtky, sestavena přehledně, představuje v úplnosti celý proces restaurování včetně přiložených výsledků laboratorních analýz, fotografická dokumentace dostatečně seznamuje s dílčími restaurátorskými úkony.

V rámci obhajoby prosím studentku o podrobnější seznámení s důvody, které ji vedly ke koncipování osazení a prezentace fragmentu nástěnné malby právě tím způsobem, který zvolila.

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou **velmi dobře**.

doc. Jaroslav J. Alt ak. mal.
V Trstěnici dne 9. 6. 2010